

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/122/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316207802
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8316207802.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Mlynské nivy 44/a, Bratislava, IČO: 35 815 256, proti žalovanej: Q. I.Á., G.. XX. XX. XXXX, C. XX, I., E. Č. E. K. O. XXXX/XX, I., o zaplatenie 129,53 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 5Csp/60/2016-65 zo dňa 30. 05. 2017 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok.
- II. Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Súd prvej inštancie vyhodnotil zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným ako spotrebiteľský a žalobu zamietol v časti o zaplatenie poplatku za zabezpečenie účtovného prerušenia dodávky zemného plynu vo výške 78,53 Eur, poplatku za zabezpečenie obnovenia dodávky zemného plynu 42 Eur a poplatkov za upomienky 3 x 3 Eur (ďalej aj „sporné poplatky“). Poukázal na to, že za tieto poplatky žalovanej ako spotrebiteľke nebola poskytovaná žiadna služba. Práve naopak bol jej znemožnený prístup k službám a ďalším dodávkam zo strany žalobcu. Preto je súd prvej inštancie toho názoru, že takéto dojednanie ohľadne vyššie uvedených poplatkov spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, ako to predpokladá ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím sa zároveň prieči dobrým mravom v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka a tento nárok žalobcu súd považuje za nedôvodný v celom rozsahu. Poplatky za upomienky súd prvej inštancie posúdil ako neprimerané (6 upomienok). Poplatky za prerušenie dodávky zemného plynu a za upomienky sa javia iba ako ďalšia sankcia za oneskorenie sa s platením za dohodnuté dodávky plynu, pričom takéto sankcia má charakter zmluvnej pokuty. V tejto súvislosti uviedol, že v danom prípade žalobca nepreukázal, žeby dojednanie o zmluvnej pokute a sankciách bolo súčasťou listiny, na ktorej spotrebiteľ pripojil svoj podpis. Vymedzenie vo všeobecných obchodných podmienkach, resp. v cenníku súd nemôže považovať za platné dojednanie zmluvnej pokuty ako to vyžaduje ust. § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR zo dňa 11. 11. 2013, sp. zn. I. ÚS 3512/2011.

3. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, 2 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. podľa

obsahu odvolania aby napadnutý rozsudok zmenil a vyhovel žalobe žalobcu v celom rozsahu. Namietal, že napadnuté rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd v napadnutom rozhodnutí dospel k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov a skutočností. V odvolaní uviedol, že nesúhlasí s tvrdením súdu, že poplatky podľa cenníka externých služieb a výkonov sú poplatkami za porušenie zmluvy, teda, že žalovaný ako spotrebiteľ bol povinný zaplatiť sankciu za to, že dodávateľ mu nedodával plyn; a nesúhlasil s názorom, že za tieto poplatky nebola poskytnutá žalovanému žiadna služba, ale práve naopak, bol mu znemožnený prístup k službám dodávateľa (žalobcu), čo spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, resp. ide o konanie, ktoré sa prieči dobrým mravom. V bode 17 odôvodnenia sa súd prvej inštancie zaoberá nesprávnym pohľadom na poplatky v zmysle cenníka externých služieb a výkonov ako na zmluvné sankcie s charakterom zmluvnej pokuty. Takúto úvahu súdu považuje žalobca za absurdnú. Žalobca nevyžaduje od žalovaného nič iné, len dodržiavanie zmluvných podmienok a v podstate len jednu povinnosť, a to úhradu platieb v lehote splatnosti. Ak sa tak nestane a odberateľ nereaguje ani v dodatočnej poskytnutej lehote, žalobca ako dodávateľ uplatní možnosti upravené platnou legislatívou, má právo aj na náhradu nákladov, ktoré mu v súvislosti s týmto postupom - konaním vznikli. Toto nie je žiadne svojvoľné či protiprávne konanie v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa, keďže samotné primárne konanie žalovaného (neuhrádzanie platieb v lehote splatnosti) je konaním v neprospech žalobcu. Za poskytnuté služby prerušenia/obmedzenia a obnovenia dodávky zemného plynu musí potom žalobca platiť prevádzkovateľovi distribučnej siete cenu týchto plnení na základe riadne vystavenej faktúry, ktorej súčasťou je menovitý zoznam odberateľov, ktorých sa poskytnuté služby/plnenia týkajú. Žalobcovi tak vzniká náklad, ktorého vznik nezavinil jednostranne, ale práve v dôsledku konania/nekonania zo strany žalovaného. Teda nejde ani o poplatok za porušenie zmluvy, resp. zmluvnú sankciu, ktorá by musela byť predmetom dohody zmluvných strán, ale konanie za účelom krytia (spätnej úhrady) nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti s výkonom jeho legislatívou upraveného práva požiadať prevádzkovateľa distribučnej siete o prerušenie dodávky plynu neplatiacemu odberateľovi. V ďalšom poukázal na katalóg služieb spoločnosti SPP - distribúcia a. s., platný v roku 2015 a obchodné podmienky žalobcu. Odvolateľ preto dôrazne nesúhlasí so špekulatívnou argumentáciou súdu o neprijateľnosti zmluvných podmienok spôsobujúcich nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán s ohľadom na ochranu práv spotrebiteľa, resp. nesprávnej kvalifikácii poplatkov za poskytnutie služieb ako zmluvnej pokuty, keďže tieto poplatky predstavujú len skutočnú náhradu nákladov. Odvolateľ nevyžaduje od žalovaného ako druhej zmluvnej strany nič iné len to, čo mu umožňuje platná legislatíva SR a od nej odvodené dokumenty upravujúce proces fungovania medzi prevádzkovateľom distribučnej siete a žalobcom.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 379 a nasl. CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny.

6. Záver súdu prvej inštancie o neprijateľnosti sporných poplatkov považuje odvolací súd za vecne správny. Len na zdôraznenie a v súvislosti s odvolacími dôvodmi sa dopĺňa spoločne k obidvom poplatkom.

7. Nemali by byť pochybnosti o tom, že zmluvu pripravoval žalobca, že tento typ zmluvy používa voči viacerým spotrebiteľom a tiež zo žiadnej skutočnosti nevyplýva, že by si niektorú zmluvnú podmienku a vôbec nie sporné poplatky žalovaný individuálne vyjednal.

8. Predmetná zmluva, vrátane sporných ujednaní, spĺňa predpoklady, aby mohla byť predmetom súdnej kontroly, či nevyvolávajú hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 a nasl. OZ).

9. Nemali by byť rovnako pochybnosti, že obidva poplatky nespádajú pod hlavný predmet plnenia a ani cenu poskytnutej (plynovej) služby. Občiansky zákonník síce explicitne v tzv. čiernom zozname (§ 53 ods. 4 OZ) výlučne takéto poplatky nereguluje, no niet žiadnej zákonnej prekážky podrobiť súdnej kontrole sporné poplatky podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 OZ).

10. K poplatku za účtované odpojenie a znovupripojenie je treba súhlasiť so žalujúcim dodávateľom, že náklady spojené s účtovaným odpojením a znovupripojením predstavujú na jeho strane majetkovú ujmu a právo na jej náhradu týmto rozsudkom nie je dotknuté.

11. Problematický je len spôsob, akým žalobca pristúpil k náhrade tejto ujmy tzv. paušalizovaným spôsobom prostredníctvom poplatkov. Pri tomto spôsobe vzniká vždy nezanedbateľné nebezpečenstvo,

že paušalizovaná suma nemusí vždy korešpondovať so skutočnými nákladmi. Niet pritom najmenšieho dôvodu, aby spotrebiteľ platil popri cene za odobratý plyn ďalšie platby nad odobratý plyn a nad vzniknuté náklady. Ak sa zoberú do úvahy súčasné IT postupy a technické vymoženosti počítačom (účtovne) prerušiť a obnoviť vzťah so spotrebiteľom služby, tak suma 78 Eur za odpojenie a suma za 42 Eur za znovupripojenie je prima facie neprímeraná a prehnaná. V aplikačnej praxi súdov možno vysledovať pri podstatne nižších poplatkoch závery súdov o ich neakceptovateľnosti (napr. poplatok za vystavenie kvitancie 3 Eur; rozsudok Vrchného krajského súdu v Brandenbure (Brandenburgisches Oberlandesgericht z 21. júna 2006 č.k. 7 U 17/06).

12. Ani náklady na fyzické odpojenie a znovupripojenie (v teréne v skrinke plynomeru) sa ani zďaleka nemôžu rovnať sume prevyšujúcej 100 Eur, teda sporným poplatkom (78,53 Eur a 42 Eur). Pootočenie páky plynomeru a založenie plomby predstavuje z časového hľadiska pár minútový nenáročný úkon a primeranou sa javí aj jedna hodina práce vrátane prepravy zodpovedného technika. Mzdové, prepravné, účtovné a iné náklady nekorešponujú sporným poplatkom.

13. Tunajší súd už v minulosti definoval neprijateľné zmluvné podmienky a za také označil aj podmienky, ktoré odporujú zmyslu a cieľu zákona (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 zo dňa 21.11.2012). Podľa občianskeho práva má dodávateľ právo na náhradu skutočnej škody, ktorú predstavuje skutočná škoda (zmenšenie majetku) a ušlý zisk (§ 442 ods. 1 OZ). Príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky (§ 121 ods. 3 OZ). Náhrada nemajetkovej ujmy (relutárna satisfakcia) sa zdá neprichádzať do úvahy ani teoreticky (nieť vážneho zásahu do povesti firmy).

14. Je teda evidentné, že sporné poplatky nezodpovedajú občianskemu právu, znamenajú nezaslúžený príjem pre žalobcu, defraudujú cenu hlavnej služby (dodávka plynu) a tiež adekvátne sankčné mechanizmy, a tým zároveň poškodzujú spotrebiteľov. Ak by sa malo plniť bez ďalšieho len a len na základe toho, že žalobca musel uhradiť faktúru, spotrebiteľia by nemali žiadne možnosti ochrany pred akoukoľvek svojvôľou pri stanovovaní nákladov odpojenia či znovupripojenia.

15. Je vecou žalobcu, aby v trhovom prostredí nepreplácal dodávky, ktoré narážajú na princípy súkromného práva a faktúry kolidujúce aj s unijným právom (čl. 6, 7 Smernice rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

16. Obdobne aj sporné poplatky za upomienky (spolu 9 Eur) nekorešponujú nákladom na napomenutie dlžníka. Tunajší súd opakovane v obdobných situáciách rozhodol o neprijateľnosti poplatkov za upomienky z dôvodu kolízie so skutočnými nákladmi. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od zaužívej rozhodovacej praxe (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/362/2015 zo dňa 27.4.2017: „V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/350/2012 zo dňa 22.05.2014, v ktorom krajský súd uviedol: „... Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa nielen podmienka, ktorá je neprímeraná (napr. neprímeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z.z.). Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je aj podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie „ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Preto zhodne so súdom prvého stupňa za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku v predmetnej právnej veci, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Vo vyrubovaní poplatku za výzvu na zaplatenie dlžnej čiastky a upomienok obdobného charakteru je zrejmy vlastný ekonomický záujem navrhovateľa - banky. ... Poplatky za služby spojené s administratívnou agendou (poplatky za výzvy a poplatky za upomienky), predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa a konanie banky - navrhovateľa spočívajúce v účtovaní takýchto poplatkov možno hodnotiť vo vzťahu k spotrebiteľovi (v danom prípade vo vzťahu k odporkyni) ako poškodzujúce. Preto s poplatkami za takéto plnenia sa spája záver o ich neprijateľnosti. Pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa.“)

Odvolací súd potvrdil rozsudok vrátane správneho výroku o trovách konania ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

17. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).